



**2002:7**

### **Motion av Erik Nilsson (s) om främjande av elevernas hälsa**

Det finns tydliga larmsignaler om att allt fler elever upplever stress och att många elever har bristande kost- och motionsvanor. I dag har 10 procent av eleverna i årskurs 8 sådana vanor att skolhälsovården anger att de har en livsstil som är riskabel eller hälsofarlig.

De redovisade faktauppgifterna om elevernas hälsa visar att det finns betydande skillnader utifrån elevernas kön, sociala bakgrund och om elevens förälder är född i Sverige eller utomlands.

De redovisade faktauppgifterna visar även att skolorna i allt större utsträckning tvingas söka extra resurser för att klara sin uppgift att erbjuda alla elever en god skolgång.

- ? 46 procent av flickorna och 26 procent av pojkarna i åldern 13-18 år känner sig alltid eller ofta stressade i skolan.
- ? Fyra av tio elever i åldern 10 till 18 år är ofta spända och nervösa, vart sjätte barn/ ungdom är ofta ledsen eller nere.
- ? 40 procent av Stockholms högstadie- och gymnasieelever med föräldrar födda utomlands hoppar över den dagliga frukosten. Motsvarande grupp bland elever med Sverigefödda föräldrar är 18 procent.

I Skärholmen och Rinkeby saknar var tredje elev i årskurs 4 en fritidsaktivitet.

I Älvsjö och på Östermalm saknar var tionde fjärdeklassare en fritidsaktivitet.

Dessa faktauppgifter är allvarliga ur ett rent hälsoperspektiv, framförallt när vi vet att vi grundlägger vår framtida hälsa och välbefinnande under barn och ungdomstiden. Det är också allvarligt för de ungas möjlighet till lärande eftersom det finns ett tydlig samband mellan god hälsa och förmåga till lärande. Vi vet att det inte finns något motsatsförhållande mellan en skola som grundlägger en god hälsa och goda studieresultat. Tvärtom är det så att samma faktor som är viktiga för elevernas lärande och utveckling också är avgörande för elevernas hälsa och välbefinnande.

Mot denna bakgrund anser Socialdemokraterna i Stockholms stadshus att det krävs en samlad politik för att främja stockholmselevernars hälsa och välbefinnande.

Socialdemokraterna i Stockholm har presenterat ett program för hur staden kan främja elevernas hälsa. Rapporten biläggs till denna motion.

Utifrån analysen i rapporten har vi följande förslag till åtgärder:

- ? Ökade resurser till förskolan och skolan för att minska grupperna.
- ? För att motverka hälsoskillnaderna mellan ungdomar i olika delar av staden krävs att en större del än i dag fördelas till stadsdelsnämnderna utifrån de behov som finns i stadsdelen utifrån invånarnas inkomster etc. (s k socioekonomiska kriterier).
- ? Ökade resurser till barn med behov av särskilt stöd.
- ? Alla skolor ska vidta konkreta åtgärder för att minska elevernas stress.
- ? Alla elever måste ges goda möjligheter att göra sina läxor.
- ? Att sprida goda exempel på hur olika skolor arbetar med att ge utrymme för eleverna att samtala om t ex relationer och existentiella frågor.
- ? Utredda hur betygen påverkar elevernas stress och om, och i så fall varför, betygsstressen ökat under de senaste åren.
- ? Staden tar initiativ till ett försöksprojekt med skolor som vill pröva olika modeller för att bättre anpassa skoldagens tider till elevernas dygnsrytm.
- ? Matleverantören ges ett direkt ansvar för att eleverna äter skollunchen.
- ? Staden ska utreda möjligheterna till att i ökad utsträckning tillaga maten på skolan.
- ? Under en försöksperiod ska de skolor som väljer att erbjuda eleverna frukost i skolan få ekonomisk kompensation för detta.
- ? Staden ska anställa en kostkonsulent/dietist vars uppgift är att ge stöd och råd till skolorna i skolmåltidsfrågor.
- ? Staden tar fram ett handlingsprogram för stöd till elever med övervikt eller någon form av ätstörning.
- ? Skolan ska erbjuda föräldrar muntlig och skriftlig information om barn och ungdomars kostbehov och behov av fysisk aktivitet.
- ? Staden ska starta ett Centra för utveckling av elevernas hälsa.
- ? Idrottsämnet måste stärkas.
- ? Staden erbjuder alla elever i årskurs 4–6 möjlighet att vara med i en fritidsklubb.
- ? Staden erbjuder föreningar att utöka ”pröva på verksamhet” för årskurserna 7–9 till fler grund- och gymnasieskolor.

- ? Staden ska ytterligare stimulera skolidrotten genom att extra ekonomiskt stöd till föreningar som erbjuder elever ”pröva-på-verksamhet”.
- ? De allmännyttiga bostadsföretagen bör utveckla sitt utbud av fritidsverksamheter för ungdomar.
- ? I varje skola ska finnas ett elevvårdsteam som har tillgång till skolsköterska, psykolog, kurator, läkare, studie- och yrkesvägledare och specialpedagog.
- ? Staden ska erbjuda landstinget att överta ansvaret för skolhälsovården för sexåringar.
- ? Årligen redovisa resurserna för skolhälsovård för samtliga gymnasie- och grundskolor, såväl kommunala som fristående skolor.
- ? Skolhälsans resurser ska förstärkas så att ytterligare psykiatriker kan anställas.
- ? Förstärka skolhälsovårdspersonalens möjligheter till kompetensutveckling.
- ? Att kommunfullmäktige antar riktlinjer för skolpsykolog och skolkuratorsverksamheten som tydligt definierar vilka mål och krav som gäller för alla skolor som finansieras av staden.
- ? Att skolhälsovårdens och elevvårdens årsrapporter presenteras gemensamt.
- ? Kartlägga antalet psykologer och kuratorer i skolan (kommunala och fristående) och att behovet av dessa kompetenser i skolan analyseras.
- ? Stödja skolorna i deras framtagande av krisplaner och rutiner för krishantering.
- ? Att orsakerna till frånvaro, störande beteende och skoltrötthet utreds.
- ? Det specialpedagogiska centret ska erbjuda skolorna specialpedagogisk kompetens.
- ? Vid rekrytering av lärare till staden ska framgå att staden särskilt värdesätter att den sökande har läst specialpedagogik eller på annat sätt tillägnat sig likvärdig kompetens.
- ? Staden ska i betydligt större utsträckning än i dag erbjuda lärare som arbetat t ex fem år i staden att på halvtid med bibehållen lön läsa in Lärarhögskolans specialpedagogiska program.
- ? Staden ska föreslå landstinget att man gemensamt inrättar ett antal gemensamma resurscentra för barn med neuropsykiatriska problem.
- ? Stadsnämnderna ska se till att det samarbetet mellan socialtjänsten och elevvårdsteamerna på skolorna fungerar på ett bra sätt.

- ? Staden föreslår landstinget att tillsammans utreda hur möjligheterna att gemensamt starta resurscentra för barn med neuropsykiatriska problem.
- ? Staden ska verka för att lagstiftningen skärps så att alla elever erbjuds en likvärdig skolhälsovård och att alla elever vars skolgång finansieras av staden omfattas av samma generella hälsoprogram.
- ? För att ge alla elever i Stockholm rätt till en god idrottsundervisning ska staden begära av regeringen att de fristående skolor som väljer att koncentrationsläsa idrott inte ska ha rätt till skolpeng.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar att anta ett program för att främja elevernas hälsa i enlighet med ovanstående förslag.

Stockholm den 21 januari 2002

*Erik Nilsson*

*Bilaga: Rapporten "37 förslag för att främja elevernas hälsa". (Här ej tryckt)*